

Date: 9thDecember-2024

XORIJIY TIL TALABALARINING PSIXOLOGIK O'ZGARISHLAR

Xudayberdiyeva Sevara

International school of finance technology and science instituti Psixologiya va pedagogika kafedrası o'qituvchisi
xudayberdiyevas@isft.uz

Abduxonova Feruza Ikromjon qizi

feruzaganiyeva926@gmail.com

International school of finance technology and science instituti
2-kurs Maktabgacha ta'lim yo'nalishi MTB 23-03 gurux talabasi.

Annotatsiya: Ushbu maqolada katta yoshli talabalarga xorijiy tilni o'qitish jarayoninig psixologik jihatlari ko'rib chiqiladi. Maqolada xorijiy tillarni o'qitishda psixologik nazariyalarni qo'llash usullari, o'qituvchining kasbiy til kompetensiyasi, o'quv predmeti va o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish omillari, ayniqsa katta yoshlilarda chet tillarini o'rganish motivatsiyasi muhimligini ta'kidlaydi. Pedagogik psixologiyaning asosiy qismlarini belgilab berilgan va pedagogik psixologiyaning o'qitish jarayonidagi ahamiyati va chet tilini o'zlashtirishdagi rolini ko'rsatilgan, har bir o'qituvchi mehnatni tashkil etishning asosiy bosqichlarini tahlil qilingan.

Аннотация: В данной статье будут рассмотрены психологические аспекты процесса обучения иностранному языку старшекласников. В статье подчеркивается важность методов применения психологических теорий в обучении иностранным языкам, профессионально-языковой компетентности педагога, факторах учета предмета обучения и индивидуальных особенностей учащихся, особенно мотивации к изучению иностранных языков у взрослых. Выделены основные разделы педагогической психологии и обозначено значение педагогической психологии в процессе обучения и ее роль в овладении иностранным языком, каждый педагог анализирует основные этапы организации труда.

Annotation: this article examines the psychological aspects of teaching foreign language to adult students. The article emphasizes the importance of methods of applying psychological theories in the teaching of foreign languages, the teacher's professional language competence, the subject of study and factors for taking into account the individual characteristics of students, especially the motivation for learning foreign languages in adults. The main parts of pedagogical psychology are outlined and the importance of pedagogical psychology in the process of teaching and its role in mastering a foreign language are indicated, each teacher is involved in the main stages of the organization of Labor.

Kalit so'zlar: kasbiy til kompetensiyasi, o'qitish motivatsiyasi, individual xususiyatlar, psixologik yondashuv.

Ключевые слова: профессиональная языковая компетентность, учебная мотивация, индивидуальные особенности, психологический подход.

Date: 9thDecember-2024

Keywords: professional language competence, teaching motivation, individual characteristics, psychological approach.

Kirish. Hozirgi kunda yuqori malakali mutaxassis bo'lish nafaqat o'z tor sohangizda professional bo'lishni ,balki chet tillarni ham puxta egallashni anglatadi.Katta yoshlilarda chet tillni muvofaqiyatli o'rganish uchun turli omillar mavjud bo'lib ularning eng muhimlaridan biri psixologiyaga tegishli.Turli xil psixologik jihatlarni chuqur tushunish o'qituvchilarga o'z ishidagi ko'plab muhim daqiqalarni hal qilishga yordam beradi. Ushbu maqolaning maqsadi katta yoshlilarda chet tillarini o'qitish va o'rganish jarayonida psixologiyaning rolini o'rganish va tahlil qilish va tilni samarali o'qitishda psixologik jihatlarni qo'llash zarurligini asoslashdir.Psixolingvistikaning ma'nosi hozirgi kunda bizning zamonaviy jamiyatimiz chet tillarini o'zlashtirishga bo'lgan katta ehtiyojini anglab yetadi,chunki bu yuqori malakali mutaxassis uchun yangi keng istiqbollarni ochib beradi.Uning raqobatdoshligini oshiradi,kasbiy faoliyat uchun zarur bo'lgan turli xil xorijiy axborot manbalarini taqdim etgan holda hayotning barcha jabhalarida katta yordam psixologik tamoyillarni bilish bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Material va metodlar Katta yoshlilarda chet tillarini o'rganish muammosi bo'yicha ko'pgina olimlar psixologik tadqiqotlar olib borganlar.Jumladan,K.D.Ushinskiy, P.F.Kapterev,A.P.Nechaev, L.S.Vygotskiy,K.N.Kornilov,D.N.Uznade va boshqa mutaffakir olimlar ilmiy tadqiqot ishlarini olib borganlar.Avvalo,biz psixolingvistika -til psixologiyasi tushunchasidan boshlamoqchimiz.Bundan ko'rinib turibdiki,psixolongvistika ikki fandan -tilshunoslik va psixologiyadan kelib chiqadi.X.Klarning fikricha,psixolongvistika uchta psixik jarayonni o'rganadi. T.Xarli ham xuddi shunday fikrni bildiradiki X.Klark psixolongvistika tilni tushunish hosil qilish va tilni eslab qolish bilan bog'liq bo'lgan psixologiya jarayonlarini o'rganishga berilgan nom sifatida qaraydi.Ushbu ta'riflarning ko'rib turibdiki,psixologiya,tilshunoslik va pedogogika o'rtasida qandaydir bog'liqlik mavjud.Pedogogik psixologiyaning o'quv jarayonidagi o'rni.Pedogogik psixologiya rivojlanish va yosh psixologiyasi bilan chambarchas bog'liq bo'lib,u shaxsning aqliy rivojlanishining shaxsning psixologik sifatini o'rganadi.Ontogenez deganda alohida organizmning tug'ilishidan to o'limigacha bo'lgan rivojlanish jarayonlarining ketma-ketligi tushuniladi.Ushbu rivojlanish tarixi ko'pincha odiylikkdan yuqori murakkablikka o'tishini o'z ichiga oladi .Shunday qilib ,rivojlanish va yosh psixologiyasining barcha muammolari buxgalterning yosh psixologiyasi o'z tadqiqotlarida umumiy psixologik qonuniyatlarni ochib beruvchi ,psixik jarayonlar,psixik holatlar va shaxsning individual-psixologik xususiyatlarini o'rganuvchi umumiy psixologiya nazariyalariga asoslanadi.

Asosiy qismi Xorijiy til o'qituvchilari katta yoshlilarga chet tilini o'rgatish darslarida xorijiy tillarni o'qitish bo'lgan zamonaviy psixologik yondashuvlarni tog'ri tashkil etishlari lozim.Ular chet tilini o'rganish bo'yicha pedagogik faoliyatlariga innovatsiyalarni tatbiq etishning samarali shakllarini ,didaktik vositalar va elektron o'quv materiallarini yaratish texnologiyalarini bilishlari hamda ulardan ta'lim jarayonida foydalanishlari talabalarning xorijiy tillarni o'rganishi sifatini yanada oshirishga xizmat qiladi. Til o'rganishning va uni o'rgatishning psixologik o'ziga xosligi chet tildagi matnni

Date: 9thDecember-2024

idrok etish, chet tildagi so'zlarni xotirada saqlash bilan xorijiy til o'quvchilari chet tilini o'zlashtirishi jarayonida ularning o'zga tildagi tafakkurni kengayib borishini ta'minlashning psixologik jihatlarini bilishni talab qiladi. O'qituvchi xorijiy tilda talabalarning rivojlanishiga xos bo'lgan psixologik qonuniyatlardan xabardor bo'lishi, talabalarning psixologik taraqqiyotiga faol ta'sir qiluvchi omillarni o'rganishi ular bilan bo'ladigan munosabatlar uchun zarur psixologik ma'lumotlarni o'z ichiga oladi. Xorijiy tilda talabalarning chet tilida mustaqil, erkin fikrlash doirasini kengaytirish, ular bilan suhbatlarni to'g'ri tashkil eta olishiga ham bog'liq. Katta yoshli talabalarning o'z hayoti o'rtasidagi bog'liqliklarning psixologik jihatlarini anglashi lozim. Bugungi kunda talaba chet tili darslarini o'zlashtira olmayotgan holatlarni ushbu masala bilan bog'liq bir qator muammolar keltirib chiqarishi mumkin. Katta yoshli talaba ilk bor universitetga borib, sitematik ravishda aqliy mehnat bilan shug'ullanishi boshlaganida ko'proq ustozlarning yordamiga muhtoj bo'ladi. Talabalarning qobiliyatlarini yaxshiroq tushunish uchun har bir o'qituvchi o'zining farqlovchi xususiyatlari, individualligi bilan nafaqat balog'at yoshida, balki bolaligida ham tanishishi kerak, deb hisoblaymiz. Shu maqsadda pedagogik psixologiya inson taraqqiyoti nazariyalarini ishlab chiqadi va qo'llaydi. Bu yerda ular juda muhim, chunki ularning asosiy maqsadi aqliy qobiliyatlariga barcha o'zgarishlarni, bilimning tabiati haqidagi axloqiy fikrlashni tekshirishdir. O'quv jarayonini tashkil etish. O'qitish jarayonini tashkil etar ekan, o'qituvchi ta'lim tamoyilini qo'llashi, o'qitishning psixologik jihatlariga e'tibor berishi va o'qitish materialini va uslubini o'quvchilarning jismoniy rivojlanishiga moslashtirish kerak. Tilni muvafaqqiyatli o'zlashtirish jarayonining navbatdagi bosqichi talabalarning diqqatini jalb qiladi. Materialni yaxshiroq taqdim etish va uni talabalar tomonidan o'zlashtirishi uchun o'qituvchi ham diqqatini yo'naltirish jarayoni va berilgan dars materialini o'zlashtirish jarayoni bilan bog'liq bo'lgan psixologik nazariya bilan tanishish kerak. Bundan tashqari, har bir o'qituvchi uchun talabalarning diqqatini jamlash juda muhim. Amalga oshirilgan tadqiqotlardan shunday xulosa qilish mumkinki, katta yoshlilarda chet tillarini o'qitish nafaqat ta'lim fanining asosiy tamoyillarda, balki psixologiya faning tamoyillarini ham qo'llashga asoslangan bo'lsa, samaraliroq bo'ladi, chunki har bir turdagi ta'lim aqliy jihatlar bilan bog'liq. Yuqoridagi fikrdan kelib chiqib psixolog olim A.K. Shamshetovning ilmiy maqolalaridan foydalanilgan holda xulosa qilish mumkinki, xorijiy til o'qituvchilar katta yoshli talabalarga ingliz tilini o'rgatishda psixologik individual xususiyatlarini hisobga olib va ularga mos keladigan ikki yosh besh daqiqali ingliz tilida kayfiyatni ko'taruvchi psixogimnastika mashqlarini to'g'ri tashkil etib borishlari dars samaradorligini oshiribgina qolmay, talabalarda pozitiv emotsional munosabatlarni ham shakllantirib borishga e'tibor qaratiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abbasovna S.M. professional competence of teachers and its formation.
2. Arif, N(2012) The application of psychology in teaching foreign languages.
3. Bozorova Gulmira tangriberdiyevna(2021)

Date: 9thDecember-2024

Rakhmanberdiyeva K.S.(2022)analysis of independent learning technology in foreign language teaching to students.

4.MiroljubovA.A istoriya otechestvennoy metodiki obucheniya unostrannim yazikam

International Conferences
Open Access | Scientific Online | Conference Proceedings

